

מבט על, גיליון 74, 2 באוקטובר 2008

תפיסת המענה לאור מלחמת לבנון השנייה: מהלומה לא פרופורציונאלית

סיבוני גבריאל

לפני זמן מה צוטט מנהיג חזבאללה, חסן נסראללה באומרו כי: "...הציונים יחשבו עשרות אלפי פעמים לפני שיתקפו את לבנון". הדברים נאמרו ככל הנראה על רקע דברים שאמר ראש הממשלה אהוד אולמרט בביקור בפיקוד העורף ובהם הודיע שהמגבלות על צה"ל יפחתו בעימותים הבאים. אכן נראה שהלחץ בו נתון מנהיג חזבאללה נותן בו את אותותיו. נסראללה מתחיל להפנים, את מה שנראה לו, כשינוי מהותי בגישת המענה של ישראל לאיום מלבנון.

במהלך הדרגתי, הולכת ומתגבשת תפיסה בטחונית מעודכנת במענה של מדינת ישראל למול איומי רקטות וטילים מסוריה, לבנון ורצועת עזה. עתה, יותר משנתיים לאחר מלחמת לבנון השנייה, נראה כי תגובתה המיידית של ישראל במלחמה זו, השיגה הישגים משמעותיים בהעמקת הרתעת חזבאללה וסוריה מלפעול כנגד ישראל.

האתגר העומד כיום מול ישראל נוגע לשתי דילמות: כיצד למנוע היגררות לשגרת התשה בגבול הצפוני בדומה למה שהתרחש בעזה בשנים האחרונות. ומצד שני מה צריך להיות המענה של צה"ל לעימות מקיף בצפון ובעזה. לשתי הדילמות האלה יש מענה עקרוני אחד משותף: מאמץ עיקרי למהלומה לא פרופורציונאלית, הפוגעת בליבת התורפה של האויב כשהמאמץ לפגיעה ביכולות השיגור הנו משני. מיד עם פרוץ עימות יידרש צה"ל לפעול במהירות, בנחישות ובעוצמה חסרת פרופורציה לאיום ולפעולתו של האויב. זאת כדי לפגוע ולהעניש, בהיקפים שיחייבו תהליכי שיקום ארוכים ויקרים. פגיעה זו חייבת להתממש בזמן קצר ככל האפשר תוך העדפת פגיעה בנכסים על פני המרדף אחר כל משגר. הכתובת לענישה זו צריכה להתייחס לגורמים המחליטים ובעלי הכוח: בסוריה, הכתובת הזו ברורה – הצבא, המדינה והמשטר הסורי. בלבנון – יש לפגוע במרכיבי היכולת הצבאית של ארגון חזבאללה, אולם לצד זה גם לפגוע באינטרסים הכלכליים, ומוקדי הכוח האזרחיים עליהם מתבסס הארגון. יתרה מכך, ככל שתעמיק הזיקה בין ממשלת לבנון לחזבאללה, הרי שהדבר חושף לפגיעה גם חלק מתשתיות המדינה הלבנונית. מענה שכזה עתיד לשמר זכרון רב שנים אצל מקבלי ההחלטות בסוריה ובלבנון, שיעמיק את ההרתעה וידחה פעולה כנגד ישראל לשנים. כאשר במקביל, יחייב הדבר את סוריה, חזבאללה ובלבנון לתהליכי שיקום ארוכים וזוללי משאבים.

השיח הנשמע לאחרונה על "נצחון" ו"הפסד" במלחמה עתידית מול חזבאללה, מציף גישה פשטנית מדי. יש להסביר מראש לציבור בישראל שהמשך שיגור הרקטות לעבר ישראל בסוף המלחמה אינו מהווה מדד לקביעת ההישג הכולל. צה"ל יעשה מאמץ כדי לצמצם שיגורים אלה ככל הניתן, אולם עיקר המאמץ יהיה מכוון לקיצור משך הלחימה תוך פגיעה קשה בנכסי האויב.

הידרדרות למלחמת התשה עם החזבאללה אינה מחויבת המציאות. מבחנה של מדינת ישראל יהיה בעצמת/איכות התגובה לאירוע בגבול הלבנוני או לארוע טרור בו יהיו מעורבים חזבאללה בצפון או חמאס בדרום. גם כאן, לכאורה כתוצאה מאירוע טרור מבודד, לא תוכל ישראל להבליג ותהייה חייבת להגיב באופן לא פרופורציונאלי לאירוע כדי להבהיר שמדינת ישראל לא תסבול כל נסיון לפגוע בשקט הקיים לאורך הגבולות. על

מבט על, גיליון 74, 2 באוקטובר 2008
תפיסת המענה לאור מלחמת לבנון השנייה: מהלומה לא פרופורציונאלית
מאת: סיבוני גבריאל

ישראל להיות מוכנה להידרדרות ולהסלמה ואף לעימות בהיקף מלא. מוכנות זו היא מחויבת המציאות אם ברצוננו להימנע מהתשה ארוכת שנים. על העורף הישראלי להיות מוכן לספוג אש, אף בעוצמה רבה ולזמן ממושך, זאת מתוך ההבנה שצה"ל פועל כדי לצמצם את משך הלחימה ככל שניתן וכדי לייצר משוואת הרתעה אפקטיבית. אימוץ גישה זו תקף גם לאיום בעזה, שם יידרש צה"ל להכות מכה קשה בחמאס ולהמנע ממשחקי חתול ועכבר עם משגרי קסאם. אין לצפות מצה"ל להפסיק את הירי על העורף הישראלי באמצעות פגיעה פיזית במשגרים, הירי יופסק בעקבות הפסקת אש. תיאום הציפיות עם אזרחי המדינה בדבר המענה של צה"ל יאפשר לשפר את המוכנות והחוסן האזרחי. אולם המטרה העליונה של צה"ל הנה להגיע להפסקת אש במטרה להעמיק את ההרתעה לשנים למנוע מלחמת התשה ולהותיר את האויב מתבוסס בתהליכי שיקום יקרים וארוכים.